

Resultaten online consultatieronde

Op weg naar een betere Vegetatielegger met dank aan de omgeving

Op 2 december 2013 verstuurde Rijkswaterstaat bijna 13.000 brieven naar terreineigenaren en pachters in de uiterwaarden van de grote rivieren. De vraag luidde: bekijk de conceptversie van de Vegetatielegger en controleer de begroeiing op uw terrein.

Een groot aantal belanghebbenden gaf gehoor aan deze oproep. Meer dan 7000 mensen bezochten de website en 1200 mensen reageerden via de website of via de Landelijke Informatielijn op de Vegetatielegger.

De vele reacties hebben Rijkswaterstaat geholpen om de kwaliteit en de toegankelijkheid van de Vegetatielegger flink te verbeteren. Niet alleen door de vele kaartcorrecties, maar ook door van de omgeving te horen welke issues en zorgen er spelen rondom het onderhoud van begroeiing in de uiterwaarden.

Het projectteam heeft geprobeerd alle 1200 deelnemers van een persoonlijke reactie te voorzien. In sommige gevallen duurde dit langer dan aangegeven, vanwege het aantal en de complexiteit van de reacties. Ook komende weken ontvangen enkele deelnemers nog een aanvullende motivatie waarom we één of meerdere van hun kaartcorrecties niet konden doorvoeren.

In dit documenten vatten we de 'oogst' van de online consultatie samen:

- Wat waren de belangrijkste vragen en opmerkingen?
- Op welke punten hebben we de vegetatielegger verbeterd?
- Welke verbeteringen komen pas in een later stadium aan de orde?
- Wat zijn redenen om een kaartcorrectie NIET door te voeren?

Resultaten op hoofdlijnen

De online consultatie heeft op hoofdlijnen de volgende resultaten opgeleverd

- Aanpassing van kleine landschapselementen.
- Beter weergave van hagen en heggen.
- Aanpassing van de begrenzing, waardoor de zuidelijke Afgedamde Maas straks *buiten* de Vegetatielegger valt.
- Het toekennen van mengklassen op een klein aantal particuliere natuurterreinen (naast het lopende traject voor natuurbeheerorganisaties).

De resultaten worden in dit document nader toegelicht.

Vervolgproces

De online consultatie is een informele methode om de conceptversie van de Vegetatielegger te verbeteren. In aanvulling hierop kent de Vegetatielegger een formele zienswijzenprocedure via de Directie Participatie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Deze procedure is nodig om de Vegetatielegger formeel vast te leggen.

De Vegetatielegger is onderdeel van de actualisatie van de Legger rijkswaterstaatswerken. De zienswijzenprocedure van de Legger rijkswaterstaatswerken en van de Vegetatielegger start op 1 mei 2014 en wordt aangekondigd via de Staatscourant, de Volkskrant, de Telegraaf, de website www.centrumpp.nl en de website <http://vegetatielegger.rws.nl>. Gedurende zes weken kunt u bij de Directie Participatie, bij voorkeur via de website, uw zienswijze indienen.

Als u van plan bent om een zienswijze in te dienen, dan raden wij u aan om dit verslag eerst door te lezen. Mogelijk geeft dit overzicht extra duidelijkheid over uw situatie.

Na afloop van de zienswijzenprocedure wordt de definitieve Legger vastgesteld. In een nota van antwoord wordt aangegeven in hoeverre uw zienswijze aanleiding heeft gegeven tot aanpassing van de ontwerp-legger. U wordt hiervan op de hoogte gesteld. De vastgestelde Legger staat niet open voor beroep.

Regels bij de Vegetatielegger

Bij veel vragen en reacties uit de online consultatie lazen wij de zorg dat Rijkswaterstaat bomen en gewassen komt verwijderen zodra deze niet (goed) op de kaart staan. Dit is niet het geval. De Vegetatielegger streeft er inderdaad naar de huidige situatie zo correct mogelijk vast te leggen. Er zijn echter ook regels aan de kaart verbonden, die nog veel ruimte laten voor het ontstaan van nieuwe begroeiing:

- Solitaire bomen mogen ontstaan.
- Bestaande heggen en hagen mogen uitgroeien tot lijnvormig struweel.
- In gebieden met een homogene klasse mag nieuwe vegetatie ontstaan in een ruwere klasse dan de Vegetatielegger aangeeft, mits het aaneengesloten gebied met nieuwe vegetatie kleiner is dan 500 m². Hierbij is *gras en akker* de gladste klasse, gevolgd door *riet en ruigte* en daarna *bos*. *Struweel* is de ruwste vegetatieklasse.
- In gebieden met een mengklasse gelden maximale percentages voor de aanwezigheid van ruwe vegetatie en minimale percentages voor de aanwezigheid van *gras en akker*:

Kaartcorrecties voor de Vegetatielegger

60% van de reacties tijdens de online consultatie betrof correcties op de kaart. Hieronder een overzicht van de meest voorkomende reacties en de manier waarop Rijkswaterstaat deze verwerkt heeft.

Ontbrekende elementen op de kaart: heggen en hagen

Uit de reacties bleek dat een groot aantal heggen en hagen niet (of niet correct) op de Vegetatielegger zijn weergegeven. Bijvoorbeeld omdat kronen van bomen het zicht op de heg ontnemen (vanaf luchtfoto's) of omdat de heg gesnoeid was op het moment van de luchtopnamen.

Naar aanleiding van deze reacties heeft Rijkswaterstaat organisaties benaderd die betrokken zijn bij beheer en onderhoud van landschapselementen. Dit heeft – naast de kaartcorrecties – enkele waardevolle gegevensbestanden opgeleverd die het kaartbeeld op dit gebied aanzienlijk verbeteren.

Ontbrekende elementen op de kaart: bomen

Veel bomen lijken niet of niet correct op de kaart te staan. Dit kan verschillende oorzaken hebben:

- Bomen die van bovenaf (luchtfoto's) een kroondiameter hebben van minder dan 5 meter ontbreken. Dit komt door de resolutie (het detailniveau) van de kaart.
- Bomen met aaneengesloten kronen zijn gekarteerd als 'bos'. Dit geldt ook voor fruitbomen.
- Bomen die onlangs gekapt zijn staan nog op de kaart. Bomen die onlangs geplant zijn ontbreken.
- Bomen die niet (goed) te zien zijn op luchtfoto's ontbreken.

Bij deze situatie is telkens afgewogen of de weergave van de bomen verbeterd kan worden. In de regels bij de Vegetatielegger kunt u zien dat individuele (losstaande) bomen in de uiterwaarden gewoon zijn toegestaan, of ze nu wel of niet op de Vegetatielegger staan.

Misverstanden naar aanleiding van de legenda

Sommige kaartreacties komen voort uit misverstanden over de interpretatie van de legenda en de wijze van karteren. Deze wijkt op een aantal punten af van andere kaarten waarop begroeiing staat aangegeven. Hieronder enkele veel voorkomende misverstanden:

- Objecten en begroeiing die van bovenaf (op luchtfoto's) kleiner zijn dan vijftientig vierkante meter ontbreken op de kaart: dit geldt voor bomen, schuurtjes, putten, maar ook voor smalle paden of parkeerplaatsen.

- Ook objecten en begroeiing die zich *onder* struikgewas of de kronen van bomen bevinden, staan niet op de kaart.
- Groepjes (fruit)bomen worden gekarteerd als *bos*, ook als het niet oogt als een 'klassiek' bos.
- Brede of uitgegroeide heggen en hagen worden gekarteerd als *struweel*, ook als het niet oogt als struikgewas.
- De Vegetatielegger is gericht op begroeiing. Daarom is er geen onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten verhard en bebouwd terrein, zoals gebouwen, wegen, parkeerterreinen of binnenplaatsen.

Naar aanleiding van deze reacties wordt de Vegetatielegger voorzien van een meer uitgebreide toelichting op de legenda. Ook is er een video beschikbaar waarop de legenda nader wordt toelicht.

Gedateerde weergave van terreinen

De conceptversie van de Vegetatielegger is gebaseerd op luchtfoto's uit 2011 en 2012. Op sommige terreinen is de begroeiing sindsdien veranderd. Deze kaartreacties zijn gecontroleerd aan de hand van recente luchtfoto's (2013). Deze situatie is opgenomen in de Vegetatielegger.

Meldingen over werkzaamheden en ontwikkelingen

Tientallen kaartreacties gingen over huidige werkzaamheden en toekomstige ontwikkelingen in de uiterwaarden. De Vegetatielegger neemt deze ontwikkeling (zoals omschreven in projectplannen of vergunningen) echter *niet* op in de Vegetatielegger. Hiervoor geldt de volgende werkwijze:

- Projectplannen Waterwet worden pas na volledige afronding opgenomen in de Vegetatielegger. Dit gebeurt tijdens periodieke actualisaties van de Legger rijkswaterstaatswerken.
- Vergunningen worden niet opgenomen in de Vegetatielegger. Bepalingen die zijn vastgelegd in vergunningen gelden *boven* de Vegetatielegger.

Begrenzing van de Vegetatielegger

De grens van het vegetatiebeheer

Veel belanghebbenden rondom de Maas spraken hun verbazing uit dat hun terrein wordt gerekend tot het rivierbed (uiterwaarden of weerden) en daarom onderdeel is van de Vegetatielegger. Rijkswaterstaat draagt de verantwoordelijkheid voor de hoogwaterveiligheid binnen de blauwe grens van het vegetatiebeheer. Ook op plekken die slechts onder zeer extreme omstandigheden onder water lopen. Juist bij deze extreme situaties is het van belang dat de doorstroming van het water niet belemmerd wordt door begroeiing.

Vrijgestelde gebieden

Een uitzondering zijn de rood gearceerde oppervlakken binnen de grens van het vegetatiebeheer. Deze *vrijgestelde gebieden* zijn vrijgesteld van de vergunningplicht van Rijkswaterstaat. Ook de Vegetatielegger is op deze plekken niet van toepassing. De grenzen van het vrijgestelde gebied zijn bepaald in het Besluit Rijksrivieren 2010 en opgenomen in kaarten voor het waterstaatsbeheer bij de Waterregeling. De grenzen liggen meestal strak rond de bebouwing en kunnen dwars door tuinen en percelen lopen.

Het komt in enkele gevallen voor dat terreinen volledig hoogwatervrij zijn en dus zelfs in extreme omstandigheden niet meestromen, maar toch niet tot het vrijgesteld gebied gerekend worden. Het is niet mogelijk om deze terreinen uit de Vegetatielegger halen. Er zal bij het beheer en onderhoud echter geen prioriteit worden gegeven aan deze terreinen.

De Afdamde Maas

Rijkswaterstaat heeft de zuidelijke Afdamde Maas buiten de begrenzing van de vegetatielegger geplaatst omdat begroeiing in dit hele gebied geen significant effect heeft op de hoogwaterveiligheid, ook niet tijdens extreme omstandigheden. De zuidelijke Afdamde Maas is aan beide zijden afsluitbaar met keringen. Deze gaan bij hoogwater dicht en beschermen dan het gebied.

Vragen over het programma Stroomlijn

Tientallen belanghebbenden stelden vragen over het programma Stroomlijn en de mogelijke consequenties voor hun terrein(en). Tot eind 2016 werkt Rijkswaterstaat aan het programma Stroomlijn. In overleg met terreineigenaren en natuurbeschermers wordt circa 1.500 hectare ruwe

begroeiing uit de 'stroombaant' van de uiterwaarden verwijderd: dit zijn de plekken waar de rivier het hardste stroomt bij hoog water. Op de website www.rws.nl/stroomlijn vindt u meer informatie over dit programma.

De vragen gingen vooral over de ligging van de stroombaant, de werkwijze van Stroomlijn en de planning van Stroomlijn. Hieronder volgt een korte toelichting.

De ligging van de stroombaant

Sommige terreinen liggen gedeeltelijk in de Stroomlijn, waarbij de begrenzing vrij willekeurig door het gebied lijkt te lopen. Daarom kregen we veel vragen om de ligging van de stroombaant aan te passen.

De stroombaant wordt echter niet meer aangepast. Deze is bepaald op basis van GIS kaarten uit 2011, waarbij berekend is welke weg het water zoekt bij hoogwater. Dit is inderdaad geen harde grens maar een 'zoekgebied' naar die plekken, waar begroeiing relatief het meeste effect heeft op de hoogwaterveiligheid.

De werkwijze van Stroomlijn

Hoe gaat het programma Stroomlijn te werk? Welke vegetatie moet verwijderd? Hoe wordt de omgeving betrokken en hoe gaat Rijkswaterstaat om met bijzondere natuurwaarden? Deze vragen kwamen regelmatig bij ons binnen. Samen met de collega's van het programma Stroomlijn hebben we deze vragen als volgt beantwoord:

- Niet al het bos en struweel in het zoekgebied wordt verwijderd. Incidentele bomen en opstanden kleiner dan 500 m² worden niet aangepakt.
- Rijkswaterstaat neemt contact met u op als u een stroomlijnopgave heeft. Voor het verwijderen van begroeiing zijn diverse vergunningen nodig, waartegen bezwaar en beroep mogelijk is.
- Er worden niet zomaar planten en bomen uit het rivierbed verwijderd. De flora en fauna in de uiterwaarden is geïnventariseerd. Onder andere met deze natuurgegevens wordt bepaald waar vegetatie verwijderd kan worden, binnen de kaders van natuurwetgeving. Een oplossing kan zijn om begroeiing niet te verwijderen maar alleen uit te dunnen, zodat het water makkelijker kan doorstromen.
- Kijk voor meer informatie over het programma Stroomlijn op www.rws.nl/stroomlijn.

Planning van het programma Stroomlijn

De planning van het programma Stroomlijn is afhankelijk van de locatie en de eigendomssituatie van het terrein. Stroomlijn-projecten op terreinen van de Rijksoverheid en natuurbeheer-organisaties zijn grotendeels afgerond. Projecten op terreinen van andere eigenaren zijn verdeeld in vijf deelgebieden, met elk een eigen planning.

Rijkswaterstaat schakelt door middel van aanbestedingen een bureau in, dat het weghalen van begroeiing in overleg met de terreineigenaren en gemeenten regelt. Ook de communicatie naar de omgeving, de vergunningaanvragen en de uitvoering worden gedaan door het bureau. De aanbesteding voor het deelgebied Waal wordt momenteel afgerond. De aanbesteding voor de overige deelgebieden vinden eind 2014 plaats. Het bureau dat de opdracht krijgt werkt de planning verder uit.

De resultaten van de Stroomlijn projecten worden naderhand opgenomen in de Vegetatielegger. De eerste afgeronde projecten zijn zichtbaar in de Vegetatielegger die op 1 mei gepubliceerd wordt.

Vegetatielegger en vergunningen

Als u plannen heeft voor uw terrein, die afwijken van de norm uit de Vegetatielegger, dan heeft u wellicht een vergunning nodig. De website www.omgevingsloket.nl is een hulpmiddel om de juiste vergunning(en) aan te vragen.

Bestaande Waterwet vergunningen, waarin bepalingen zijn opgenomen voor begroeiing, gaan te allen tijde boven de Vegetatielegger. Deze vergunningen zijn echter niet zichtbaar op de Vegetatielegger.

Overige vragen en suggesties

Vragen over kadastrale gegevens

Rijkswaterstaat heeft voor de verzending van brieven en de begrenzing van percelen gebruik gemaakt van gegevens van het Kadaster. Dit zorgde in enkele gevallen voor onjuiste adressering van brieven of onduidelijkheid over de begrenzing van percelen. Rijkswaterstaat kan deze gegevens en grenzen zelf niet aanpassen, maar geeft gesignaleerde fouten wel door aan het Kadaster.

Specifieke belangen

Naast de particuliere terreineigenaren deden tientallen regionale overheden en bedrijven mee aan de online consultatie. Hieruit kwamen specifieke belangen en zorgen naar voren, die in aparte overleggen nader besproken zijn, zoals:

- De samenhang met andere plannen en bepalingen ten aanzien van water- en natuurbeheer.
- Het toekennen van mengklassen aan landgoedeigenaren en andere grootgrondbezitters
- Consequenties van de Vegetatielegger voor fruittelers en boomkwekers

Vragen over andere zaken dan begroeiing en hoogwaterveiligheid

Ten slotte leverde de online consultatie enkele vragen en suggesties op over andere onderwerpen, zoals:

- Vragen of klachten over andere projecten in het rivierbed
- Plannen voor nieuwe projecten in het rivierbed
- Melding van onrechtmatige / illegale praktijken
- Melding van gewenste aankoop / verkoop van percelen

Deze vragen en suggesties zijn en worden met behulp van collega's van Rijkswaterstaat zo accuraat mogelijk beantwoord.

Dit is een publicatie van

Rijkswaterstaat

Water Verkeer en Leefomgeving (WVL)

0800-8002

<http://rws.vegetatielegger.nl>